

SOSYAL GÜVENLİK REFORMUNUN UYGULANMASINA YÖNELİK AYRINTILAR

SİGORTALILARA İLİŞKİN HÜKÜMLER

01.10.2008 Tarihinde yürürlüğe giren **5510** Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu (SGK) ile SSK, Ba -Kur ve Emekli Sandığı aynı statüye bağlanarak, kanununun 4. maddesinde SSK **4/a**, Ba -Kur **4/b** ve Emekli Sandığı **4/c** olarak tanımlanmıştır. (5510/4)

- **4A-** SSK 'lı olarak bilinen hizmet akdiyle çalışanlar
- **4B-** 5510 sayılı Kanununun 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendine göre,

1) Köy ve mahalle muhtarı seçilenler,

2) Hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlardan;

a) Ticari kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefi olanlar,

b) Gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkar siciline kayıtlı olanlar,

c) Kollektif şirketlerin ortakları,

ç) Limited şirketlerin ortakları,

d) Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları,

e) Adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları,

f) Donatma iştirakleri ortakları,

g) Anonim şirketlerin yönetim kurulu üyesi olan ortakları,

ğ) Tarımsal faaliyette bulunanlar,

sigortalı sayılırlar.

- **4C-** Emekli Sandığı'na bağlı olarak çalışan memurlar
- **01.10.2008'** den itibaren **Avukat** ve **Noterlerin** Topluluk Sigortası uygulaması kaldırıldı. bunlardan serbest çalışanlar tüm sigorta kollarına (**4/b**) tabi tutulacaklardır. Serbest çalışan emekliler ise; sosyal güvenlik destekleme primi ödeyeceklerdir. **(Bu uygulama, bağımsız çalışan tüm serbest meslek erbapları için de geçerlidir.)**
- Kanunun yürürlük tarihinden önce **A. . Kurucu ortağı** olduğu için BA -KUR Primi ödeyen ortaklar **01.10 2008** tarihinden itibaren Ba -Kur primi ödemeyi istemeleri halinde durumu **6 ay** içinde SGK'ya yazılı olarak bildirmek zorundadırlar.. Yoksa 4/b sigortalılığı iptal edilecektir. 18 yaşını doldurmamışlar 4/b (Ba -Kur) ve 4/c (Emekli Sandığı) statüsünden sigortalı olamazlar.(5510/6-h) 4/b sigortalıların girişi bildirecekleri sigortalının kendisi de ilde ilgili vergi dairesi, Ticaret sicil memurları vs. kurum ve kuruluşları kuruma **15 gün** içinde bildirmek zorundadır. (5510/8. Madde)
- Sigortalının, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek şekilde çalışması halinde; öncelikle aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, (c) bendi kapsamında çalışması yoksa ilk önce bağlayan sigortalılık ilişiği esas alınarak sigortalı sayılacak. **Bu sigortalılık hali kesintiye uğrayıncaya kadar devam ettirilecek. Kesintiye uğraması**

halinde, sonra ba layan sigortalılık hali devreye girecek. Ancak 4/b kapsamında sigortalı sayılanlar kendilerine ait veya ortak oldukları i yerlerinden, Kanunun 4/(a) bendi kapsamında kendilerini sigortalı bildirilemezler. Böylece, 4/b (eski adıyla Ba -Kur) kapsamında sigortalı sayılanlar, kendilerine ait veya ortak oldukları i yerlerinden dolayı, 4/a' lı (SSK'lı) olarak bildirilemeyecekler.

- Sigortalının, sigortalı sayılmayı gerektiren statüsünden ba ka bir sigortalılık hali için prim ödemi olması durumunda, ödenen primler esas alınan sigortalılık hali için ödenmi ve esas alınan sigortalılık halinde geçmi kabul edilecek. Örne in, 4/b sigortalılı ndan dolayı prim ödemesi gerekirken 4/a sigortalısı olarak prim ödenmi se, ödenen primler geçerli olan statüye göre dikkate alınacak. (5754 sayılı Kanun Madde 53)

YER , YER N N B L D R LMES , DEVR , NT KAL VE NAKL

- 4/a kapsamında sigortalı çalı tıran verenler, örne i Kurumca hazırlanacak i yeri bildirgesini **en geç sigortalı çalı tırmaya ba ladı ı tarihte**, Kuruma vermekle yükümlüdür. irket kurulu u a amasında, çalı tıraca ı sigortalı sayısını ve bunların i e ba lama tarihini, ticaret sicili memurluklarına bildiren i verenlerin, bu bildirimleri Kuruma yapılmı sayılır. Ticaret sicili memurlukları, kendilerine yapılan bu bildiri en geç **on gün** içinde Kuruma bildirmek zorundadır. (5510/11)
- 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tâbi irketlerin **nevilerinin de i mesi, birle mesi veya di er bir irkete katılması** durumunda, bu hususların ticaret siciline tesciline ili kin ilân tarihini; adi irketlerde irkete yeni ortak alınması durumunda ise en geç yeni orta ın alındı ı tarihi takip eden on gün içinde, i yeri bildirgesi ile Kuruma bildirilmek zorundadır.(5510/11)
- yeri bildirgesi, sigortalı çalı tırılan bir i in veya i yerinin devri halinde, yeni i veren tarafından, en geç i in veya i yerinin devralındı ı tarihi takip eden **on gün** içinde; gerçek ki i olan i verenin ölümü halinde ise, mirasçılarınca, ölüm tarihinden itibaren en geç üç ay içinde i yerinin i lem gördü ü Kurumun ilgili ünitesine verilecektir. (5510/11)
- yeri **adres de i iklikleri 10 gün** içinde kuruma (yani ilgili Müdürlü e) bildirecek. Aynı il içerisindeki de i iklikleri de artık sadece dilekçe ile yeni kuruma (yeni Müdürlü e) bildirmek yeterli olacaktır. (5510/11. Madde)
- Asıl i verenden i alan ve kendi adına sigortalı çalı tıran **alt i verenler**, bu i lerinden dolayı Kuruma i yeri bildirgesi vermeyecektir. Bu ki iler, çalı tırdıkları sigortalıları, asıl i verene yapmı oldukları sözleşmenin Kuruma ibraz edilmesi kaydıyla asıl i veren adına tescil edilmi olan i yerinden alacakları numara ile Kuruma bildireceklerdir. (5510/11)
- yerinin faaliyette bulundu u ilden **ba ka bir ile nakledilmesi** halinde, i yeri bildirgesi, i yerinin nakledildi i adresin ba lı bulundu u üniteye, en geç i yerinin nakledildi i tarihi takip eden on gün içinde verilecektir. (5510/11)
- yerinin, aynı il içinde olmakla birlikte, ba ka bir ünitenin görev alanına giren **bir adrese nakledilmesi** halinde, i yeri bildirgesi verilmeyecek, ancak nakil tarihini takip eden tarihten itibaren on gün içinde nakledilen i yerinin sicil numarasını içerir yazı ile durum eski ve yeni üniteye bildirilecektir.
- yerinin ba ka bir ünitenin görev alanına giren **adrese nakledilmesi** halinde, durum yeni ünite tarafından bildirim kendisine yapıldı ı tarihten itibaren **onbe gün** içinde eski i yeri dosyasının bulundu u üniteye ba lı olarak bildirilecek ve yapılan bildirim üzerine eski i yeri dosyası Kanun kapsamından çıkartılacaktır.
- yerinin aynı ünitenin görev alanına giren ba ka bir **adrese nakledilmesi** halinde, yeni adres, i yerinin nakledildi i tarihten itibaren on gün içinde i yerinin i lem gördü ü üniteye yazı ile bildirilecektir. Bu durumda yeni i yeri dosyası tescil edilmeyecektir.
- 5510 Sayılı Kanunun yürürlük tarihinden önce **506 Sayılı Kanuna göre tescil edilmi** bulunan i yerleri için i yeri bildirgesi verilmez ve ayrıca tescil i lemi yapılmaz. 5510 Sayılı Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamına giren sigortalılara ili kin i lemler, tescilli olan bu i yerleri dosyalarından sürdürülür.

- **yeri bildirgesinin**, belirlenen ekle ve belirtilen usule uygun verilmemesi veya belirtilen sürelerde Kuruma verilememesi hallerinde Kanununun 102. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre,
  - Kamu idareleri ile bilanço esasına göre defter tutmak zorunda olanlar için aylık asgari ücretin üç katı tutarında,
  - Diğer defterleri tutmak zorunda olanlar için aylık asgari ücretin iki katı tutarında,
  - Defter tutmakla yükümlü olmayanlar için aylık asgari ücret tutarında, dari para cezası uygulanacaktır.

VEREN, ALT VEREN

- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre sigortalı sayılan kişiler için çalı tıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiler i olmayan kurum ve kuruluş lar i verendir. (5510/12)
- veren adına ve hesabına, i in veya görülen hizmetin bütününün yönetim görevini yapan kimse, i veren vekilidir. Bu Kanunda geçen i veren deyimi, i veren vekilini de kapsar. **veren vekili** ve 4857 sayılı Kanununda tanımlanan geçici i ili kisi kurulan i veren, bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı i veren ile birlikte mü tereken ve müteselsilen sorumludur. (5510/12)
- Bir i verenden, i yerinde yürüttü ü mal veya hizmet üretimine ili kin bir i te veya bir i in bölüm veya eklentilerinde, i alan ve bu i için görevlendirdi i sigortalıları çalı tıran üçüncü ki iye **alt i veren** denir. (5510/12)

ÇALI AN S GORTALILARIN B LD R M

- verenler, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişiler, 7 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen **sigortalılık ba langıcından önce**, sigortalı i e giri bildirgesi ile Kuruma bildirmekle yükümlüdür.
- ç i çalı tırmaya **ara verilmesi** halinde, i veren ç i çalı tırılmadı na ili kin dilekçeleri **15 gün** içinde kuruma bildirilmek zorundadır. (5510/86.Madde)
- ç i Çalı mıyor dilekçesi verilip **2 yıldan** beri hiç hareket olmayan i veren dosyaları SGK tarafından iptal edilip i verene bildirilecek. (n aat ve ihale konusu i ler hariç)
- **İlk defa** i yeri bildirgesi verilen i yerlerinde, ilk defa sigortalı çalı maya ba ladı ı tarihten itibaren 1 ay içinde i e girenler en geç söz konusu **1 aylık** sürenin sonuna kadar cezasız bildirilebilecek. (5510/8. Madde)

S GORTALILI IN SONA ERMES VE B LD R LMES

- ten ayrılan (4/a) i çiler, i verenleri tarafından **10 gün** içerisinde SSK'ya bildirilecek. Sigortalılı ı sona eren 4/b'liler de **10 gün** içinde bildirimde bulunmak zorunda olup bu bildirimleri kuruma kendileri veya ilgili kurumlar tarafından yapılacaktır. (5510/9. Madde)

KAZASI, B LD R LMES , SORU TURULMASI

- Kanununun 13.üncü maddesinin birinci fıkrasında (4/a) i kazası;
- yerinde bulundu u sırada,
- veren tarafından yürütölmekte olan i dolayısıyla,
- Görevli olarak i yeri dı nda ba ka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl i ini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- Emziren kadın sigortalının, i mevzuatına tabi olup olmadığı na bakılmaksızın yine bu mevzuatta belirtilen sürelerde çocu una süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- verence sa lanan bir ta itla i in yapıldı ı yere gidi geli i sırasında,
  - Kanununun 4' üncü maddesi birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında çalı an sigortalının ise;
- yerinde bulundu u sırada ,
- Yürötmekte oldu u i nedeniyle i yeri dı nda, Meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen yada ruhen özre u ratan olaydır.
- Artık, sadece serviste meydana gelen kazalar de il, i verence sa lanan ta itla i e gidergelirken u ranılan tüm kazalar da i kazası sayılacak. yerinde meydana gelen tüm kazalar i kazası sayılır. Sebebi hiç önemli de ildir. Hatta, Yargıtay'a göre, i yerindeki intihar da i kazasıdır. Hatta, i yerinde geçirilen kalp krizi sonucu ölümd e i kazasıdır. Yani, Yargıtay bu

hükmü yorumlarken olayın kaza olup olmadığına, içten gelen bir hastalık olup olmadığına bakmamaktadır. Bu kararlar yeni Kanun döneminde de geçerliliğini koruyacaklardır.

- Verilen, iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan genel sağlık sigortalısına sağlık durumunun gerektirdiği sağlık hizmetlerini derhal sağlamakla yükümlüdür. Verilen, sigortalısına derhal sağlık hizmetini sağlamakla yükümlülüklerini yerine getirmeyen, ihmal eder veya gecikirse ve bu nedenle genel sağlık sigortalısının tedavi süresinin uzamasına veya malul kalmasına veya malullük derecesinin artmasına sebep olursa, Kurumun bu nedenle yaptığı her türlü sağlık hizmeti giderini ödemekle yükümlü olur.
- Yeni düzenleme ile Bağ-Kur sigortalılarının iş kazası geçirmeleri halinde, bu sigorta kolundan Kanunda öngörülen tüm yardımlar yapılacaktır. Bunlar, sağlık yardımlarının yapılması, geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi, sürekli iş göremez durumuna düşmesi halinde, sigortalının kendisine, ölümü halinde de hak sahiplerine gelir bağlanması ve cenaze ödeneği verilmesidir.

MESLEK HASTALIĞI, BİLİRLİMLER VE SORU TURULMASI

- Meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürllülük halleridir. (5510/14)

HASTALIK VE ANALIK HAL

- 4. maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalının, iş kazası ve meslek hastalığı dışında kalan ve iş göremezliğine neden olan rahatsızlıklar, **hastalık halidir**. (5510/15)
- 4. maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalının sigortalı kadının veya sigortalı erkeğinin sigortalı olmayan eğerinin gebeliğinin başladığı tarihten itibaren do umdan sonraki ilk sekiz haftalık, ço ul gebelik halinde ise ilk on haftalık süreye kadar olan gebelik ve analık haliyle ilgili rahatsızlık ve özürllülük halleri **analık hali** kabul edilir. (5510/15)
- Kadın sigortalılar, Kanunları gereği verilen ücretsiz do um yada analık izni sürelerini borçlanabilirler.

KAZASI, MESLEK HASTALIĞI, HASTALIK VE ANALIK HALLERİNDE SAĞLANAN HAKLAR

- Kazası veya meslek hastalığı halleri nedeniyle sağlanan hakları şunlardır:

- a) Sigortalıya; geçici iş göremezlik süresince günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi.
- b) Sigortalıya; sürekli iş göremezlik geliri bağlanması.
- c) Kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine; gelir bağlanması.
- d) Gelir bağlanmı olan e ve çocuklara; evlenme ödeneği verilmesi.
- e) Kazası ve meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı için; cenaze ödeneği verilmesi. (5510/16)
  - Geçici iş göremezlik, sigortalının iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde Kurumca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurulu raporlarında belirtilen istirahat süresince geçici olarak çalışmama halidir.
  - Geçici iş göremezlik ödeneği, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde Kanunda belirtilen geçici iş göremezlik sürelerinde verilen ödenektir. (5510/18)
  - 506 sayılı Kanununda, hastalık sigortasından **geçici iş göremezlik** ödeneği alınabilmesi için gerekli olan **120 gün** prim ödeme artırı aranırken bu Kanunla 90 güne indirilmiştir. Ayrıca mevcut uygulamada SSK'da olduğu gibi iş göremezlik ödeneği
    - Yatarak tedavilerde günlük kazancın yarısı,
    - Ayakta tedavilerde ise üçte ikisi,oranında verilmesi yönündeki düzenleme korunmuştur. (5510/18)
  - Sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği verilebilmesi için Kurumca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurullarından istirahat raporu alınmı olması arttır. Bunların dışında hekim veya sağlık kurulları tarafından ve istirahat süresi on günü geçmeyen raporlar, Kurumca yetkilendirilen hekim tarafından on günü aşan raporlar ise sağlık kurulunca onandı takdirde geçerli sayılır.

- Tek hekim ve ayaktan tedavilerde tedavi altına alındı ı sigortalıya bir defada en çok 10 gün istirahat verilebilir ve kesintisiz bunu bir defa tekrarlayabilir. Tek hekimden iki defa istirahat almı olan sigortalının tedavisine devam edilmesi gerekti i takdirde, sigortalı Kurumca yetkilendirilen sa lık kuruluna sevk edilir.
- Sigortalılara bir takvim yılı içinde tek hekim tarafından ayaktan tedavilerde verilecek istirahat sürelerinin toplamı 40 günü geçemez. Bu süreyi a an istirahat raporları sa lık kurulunca verilir.
- Kurumca yetki tanınan i yeri hekimi bir kerede en fazla 2 gün istirahat verebilir.
- Sigortalı kadının analı ı halinde, do umdan önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmi olması artıyla, do umdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, ço ul gebelik halinde ise do umdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilave dilerek çalı madı ı her gün için geçici i göremezlik ödene i verilir. (5510/18)
- Do umdan dolayı i görmezlik ödene i alabilmek için do umdan önceki **1 yıl** içerisinde **90 gün** prim ödemi olmak gerekiyor.
- Esnaf kadınlarımıza bu Kanunla ilk defa **do um** öncesi ve do um sonrasında i göremezlik ödene i verilmesi imkanı getirilmektedir. (5510/18)

MALÜL SAYILMA, HAKLARI VE YARARLANMA ARTLARI

- Malulen emekli olabilmek için çalı ma gücünün **%60'**ını kaybetmi olmak (rapor ile tespit edilecek) **10 yıldan** beri sigortalı olmak ve **1800 gün** prim ödemi olma artları aranıyor. (5510/25 - 26 Maddeler)
- Gerek kız, gerekse erkek malul çocukların aylıkları evlenmeleri halinde kesilmeyecek, ancak, çalı maları, kendi çalı malarından dolayı gelir/aylık almaları veya maluliyet hallerini yitirmeleri durumunda aylıkları kesilecektir.

- Evlenmeleri nedeniyle ba lanan gelir veya aylıkları kesilmesi gereken kız çocuklara, evlenmeleri ve talepte bulunmaları halinde almakta oldukları aylık veya gelirlerinin iki yıllık tutarı bir defaya mahsus olmak üzere evlenme ödene i olarak pe in ödenir.

YA LILIK S GORTASINDAN SA LANAN HAKLAR VE YARARLANMA ARTLARI

- Ya lılık aylı ı ba lanması: İlk defa bu Kanuna göre sigortalı sayılanlara; **Kadın** ise **58**, **erkek** ise **60** ya ını doldurmu olmaları ve en az **9000 gün** malullük, ya lılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmi olması artıyla ya lılık aylı ı ba lanır. Ancak, **4' üncü** maddenin birinci fıkrasının **(a)** bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için prim gün sayısı artı **7200 gün** olarak uygulanır.

Ya artı;

- 1/1/2036 ila 31/12/2037 tarihleri arasında kadın için 59, erkek için 61,
- 1/1/2038 ila 31/12/2039 tarihleri arasında kadın için 60, erkek için 62,
- 1/1/2040 ila 31/12/2041 tarihleri arasında kadın için 61, erkek için 63,
- 1/1/2042 ila 31/12/2043 tarihleri arasında kadın için 62, erkek için 64,
- 1/1/2044 ila 31/12/2045 tarihleri arasında kadın için 63, erkek için 65,
- 1/1/2046 ila 31/12/2047 tarihleri arasında kadın için 64, erkek için 65,
- 1/1/2048 tarihinden itibaren ise kadın ve erkek için 65,

olarak uygulanır. Ancak ya hadlerinin uygulanmasında (a) bendinde belirtilen prim gün sayısı artının dolduruldu u tarihte geçerli olan ya hadleri esas alınır. (5510/28)

- Yeni düzenleme, Kanunun yürürlü e girdi i tarihten önce çalı maya ba layan sigortalıların emeklili e hak kazanma ko ullarında herhangi bir de i iklik meydana getirmemekte, müktesep haklar korunmaktadır.
- Kanunun yürürlük tarihinden önce SSK, Ba -Kur ve Emekli Sandı ından **emekli aylı ı** almakta olanların mevcut gelir ve aylıklarının aynen ödenmesine devam edilecektir. Aylıklarda herhangi bir azalma söz konusu de ildir. SSK ve Ba -Kur emeklilerinin aylıkları, Kanun yürürlü e girdikten sonra altı aylık dönemlerde gerçekle en enflasyon oranında artırılacak, memur emeklilerinin aylıkları ise eskiden oldu u ekilde artırılmaya devam edilecektir.

08.09.1999'dan önce sigortalı olan	Erken (Kısmi) Emeklilik	Normal Emeklilik
SSK (4/a)	3.600 Gün	5.000 – 7.200 Gün
Ba -Kur (4/b)	5.400 Gün	9.000 Gün

- **Hem 4/a hem 4/b' den prim yatırmı ki iler son (7 yıl ortalaması) 2.520 gün primin ço unlu unun geçti i kurumdan emekli olurlar.**

YA LILIK TOPTAN ÖDEMES VE S GORTALILI IN HYASI

- **4 üncü** maddenin birinci fıkrasının; **(a)** ve **(b)** bentleri kapsamındaki sigortalılar ile bu Kanuna göre ilk defa **(c)** bendi kapsamında sigortalı olanlardan, herhangi bir nedenle çalı tı ı i ten ayrılan veya i yerini kapatan ve ya lılık aylı ı ba lanması için gerekli ya artını doldurdu u halde malûllük ve ya lılık aylı ı ba lanmasına hak kazanamayan sigortalıya, **4 üncü** maddenin birinci fıkrasının **(a)** ve **(c)** bentleri kapsamında ise kendi adına bildirilen, **(b)** bendi kapsamında ise ödedi i malûllük, ya lılık ve ölüm sigortaları primlerinin her yıla ait tutarı, primin ait oldu u yıldan itibaren yazılı istek tarihine kadar geçen yıllar için, her yılın gerçekleş en güncelleme katsayısı ile güncellenerek toptan ödeme ekinde verilir.
- Bu Kanuna göre toptan ödeme yapılarak hizmetleri tasfiye edilmi bulunanlardan, yeniden bu Kanuna tabi olarak malûllük, ya lılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmi olanlar, yazılı olarak müracaat etmeleri halinde, aldıkları toptan ödemenin ödeme tarihi ile yazılı istek tarihi arasında geçen yıllar için her yılın gerçekleş en güncelleme katsayısı ile güncellenerek bulunan tutarın ilgiliye tebli tarihini takip eden ayın sonuna kadar ödemeleri halinde, **bu hizmetler ihya edilerek** bu Kanunun uygulanmasında dikkate alınır.

ÖLÜM S GORTASINDA SA LANAN HAKLAR VE YARARLANMA ARTLARI

- **Ölüm** sigortasından aylı a hak kazanma ko ulu; SSK'lılar için 5 yıldan beri sigortalı olup en az **900 gün**, Ba -Kur'lular için **5 tam yıl** hizmet, kamu görevlileri açısından ise **10 tam yıl** hizmet süresinin bulunmasını gerektirmektedir. (5510/32)
- Önceki sosyal güvenlik mevzuatına göre; hizmet süresinin **10 yıldan** az olması nedeniyle aylık ba lanamayan dul ve yetimlere artık ölenin **5 yıl** hizmetinin bulunması halinde dul ve yetimlerinin **1 Ekim 2008** tarihinden itibaren sonra yapacakları ba vuru üzerine müracaat tarihini takip eden ayba ndan itibaren aylık ba lanacaktır. Bu durum 5510 Sayılı Kanunla getirilen yeni bir hak oldu u için geçmi e yönelik bir ödeme söz konusu olmayacaktır.
- Kanunla hak sahibi kız çocuklarına çalı mamaları ve kendi çalı malarından dolayı gelir ve aylık almamalarının yanısıra evli olmamaları artıyla aylık ba lanaca ı öngörölmü tür. Kız çocukları için herhangi bir ya ko ulu getirilmemi tir.
- **Ölüm sigortasından sa lanan haklar unlardır:**
  - a) Ölüm aylı ı ba lanması.
  - b) Ölüm toptan ödemesi yapılması.
  - c) Aylık almakta olan kız çocuklarına evlenme ödene i verilmesi.
  - d) Cenaze ödene i verilmesi.

- **Ölüm aylı ı ;**

En az **1800 gün** malûllük, ya lılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmi veya 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar için, her türlü borçlanma süreleri hariç **en az 5 yıldan** beri sigortalı bulunup, **toplam 900 gün** malûllük, ya lılık ve ölüm sigortaları primi bildirilmi olmalıdır. (5510/32)

- **Ölüm aylı ının hak sahiplerine payla tırılması;**

(a) (08.05.2008 tarih ve 26870 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 5754 sayılı Kanunun 21'inci maddesiyle de i en bent) Dul e ine **%50'si**; aylık ba lanmı çocu u bulunmayan dul e ine ise bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya

yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmamaması veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmaması halinde %75'i

(b) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (e) bentleri hariç bu Kanun kapsamında veya yabancı bir ülke mevzuatı kapsamında çalışmayan veya kendi sigortalılığı nedeniyle gelir veya aylık bağlanmaması çocuklardan;

1) 18 yaşını, lise ve dengi öğrenim görmesi halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmayanların veya,

2) Kurum Sağlık Kurulu kararı ile çalışmaması gücünü en az %60 oranında yitirip malû olduğu anlaşılanların veya,

3) Yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan kızlarının, her birine %25'i,

(c) (b) bendinde belirtilen çocuklardan sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya sonradan bu duruma düşenlerle, ana ve babaları arasında evlilik bağı bulunmayan veya sigortalının ölümü tarihinde evlilik bağı bulunmakla beraber ana veya babaları sonradan evlenenler ile kendisinden bağ aylık alan hak sahibi bulunmayanların her birine %50'si,

(d) Hak sahibi değil ve çocuklardan artan hisse bulunması halinde her türlü kazanç ve irattan elde etmediği gelirinin asgari ücretin net tutarından daha az olması ve diğer çocuklarından hak kazanılan gelir ve aylıklar hariç olmak üzere gelir ve/veya aylık bağlanmaması artıyla ana ve babaya toplam %25'i oranında; ana ve babanın 65 yaşını üstünde olması halinde ise artan hisseye bakılmaksızın yukarıdaki artılarla toplam %25'i,"

oranında aylık bağlanır.

STEĞE BAĞLI SİGORTA ARTLARI, BAĞLANICI, SONA ERMESİ, PRİMLER VE ÖDENMESİ

- Steğe bağlı sigorta; kişiler için isteğe bağlı olarak prim ödemek suretiyle uzun vadeli sigorta kollarına ve genel sağlık sigortasına tabi olmalarını sağlayan sigortadır. (5510/50)
  - Steğe bağlı sigortalı olabilmek için uluslar arası sosyal güvenlik sözleşmelerinden doğan haklar saklı kalmak kaydıyla, Türkiye' de yasal olarak ikamet edenler ile Türkiye' de ikamet etmekte iken sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmamış ülkelerde bulunan Türk vatandaşlarından;
  - 18 yaşını doldurmuş olmak,
  - Kanuna tabi zorunlu sigortalı olmayı gerektirecek şekilde çalışmamak veya Kanunun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışmakla birlikte, ay içinde 30 günden az çalışmamak ya da tam gün çalışmamak,
  - Kendi sigortalılığı nedeniyle aylık bağlanmaması olmak,
  - Steğe bağlı sigorta girişi bildirgesiyle Kuruma başvuruda bulunmak,
- artları aranır. (5510/50)
- Steğe bağlı sigorta primi, Kanunun 82' inci maddesine göre belirlenen prime esas kazancın alt sınırı ile üst sınırı arasında, sigortalı tarafından beyan edilecek prime esas aylık kazancın %32' sidir. Bunun %20' si malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi, %12' si genel sağlık sigortası primidir.(5510/52)

Örnek: Steğe bağlı sigortalı olmak isteyen sigortalı (A), kazanç olarak **638,70 YTL** beyan etmiştir. Bu sigortalı, **638,70 x %20 = 127,74 YTL** malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ve **638,70 x %12 = 76,64 YTL** genel sağlık sigortası primi olmak üzere toplam **204,38 YTL** isteğe bağlı sigorta primi ödeyecektir.

- Yapılan yeni düzenleme ile **30 günden** az süreli i lerde çalı anlara eksik sürelerini iste e ba lı sigortalı olarak tamamlamaları imkanı getirilmi tir.

S GORTALILIK HALLER N N B RLE MES

- Aynı anda birden fazla statüye tabi olmak gerekiyor ise yani **4/a, 4/b** ve **4/c** o zaman bunlar arasında 4/c var ise o statüden prim ödenir, yoksa 4/a veya 4/b 'den önce ba layan devam etti i sürece di erine geçmek zorunda kalınmaz. Aynı anda birden fazla statüye prim ödenemez. Aynı anda birden fazla **4/a**'ya prim ödenebilir .
- Sigortalının, 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bentlerinde yer alan sigortalılık hallerinden birden fazlasına aynı anda tabi olmasını gerektirecek ekilde çalı ması halinde; öncelikle aynı maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında, (c) bendi kapsamında çalı ması yoksa ilk önce ba layan sigortalılık ili kisi esas alınarak sigortalı sayılacak. **Bu sigortalılık hali kesintiye u rayıncaya kadar devam ettirilecek. Kesintiye u raması halinde, sonra ba layan sigortalılık hali devreye girecek. Ancak 4/b kapsamında sigortalı sayılanlar kendilerine ait veya ortak oldukları i yerlerinden, Kanunun 4/(a) bendi kapsamında kendilerini sigortalı bildirilemezler.** Böylece, **4/b** (eski adıyla Ba -Kur) kapsamında sigortalı sayılanlar, kendilerine ait veya ortak oldukları i yerlerinden dolayı, **4/a**' lı (SSK'lı) olarak bildirilemeyecekler.
- Sigortalının, sigortalı sayılmayı gerektiren statüsünden ba ka bir sigortalılık hali için prim ödemi olması durumunda, ödenen primler esas alınan sigortalılık hali için ödenmi ve esas alınan sigortalılık halinde geçmi kabul edilecek. Örne in, 4/b sigortalılı ından dolayı prim ödemesi gerekirken 4/a sigortalısı olarak prim ödenmi se, ödenen primler geçerli olan statüye göre dikkate alınacak. (5754 sayılı Kanun Madde 53)

GENEL SA LIK S GORTASI

- kametgahı Türkiye'de olan ki ilerden;

a) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının;

- 1) (a) ve (c) bentleri gere ince sigortalı sayılan ki iler,
- 2) (b) bendi gere ince sigortalı sayılan ki iler,

b) ste e ba lı sigortalı olan ki iler,

c) Yukarıdaki (a) ve (b) bentlerine göre sigortalı sayılmayanlardan.... (5510/60)

- **Sa lanan Sa lık Hizmetleri**; koruyucu sa lık hizmetleri, hastalık yada analık halinde, hekim tarafından yapılacak muayene, hekimin görece i lüzum üzerine te his için gereken klinik muayeneler, laboratuar tetkik ve tahlilleri ile di er tanı yöntemleri, konulan te hise dayalı olarak yapılacak tıbbi müdahale ve tedaviler, yardımcı üreme yöntemi tedavileri, a ız ve di muayenesi, di çekimi, konservatif di tedavisi ve kanal tedavisi, hasta takibi, di protez uygulamaları. Sigortalının yurt içinde tedavisi mümkün de ilse, tedavi yurtdı nda sa lanır.
- **01.10.2008**'den sonra **18 ya** ını dolduran kız çocukları anne babalarının sa lık yardımlarından yararlanamayacak. Ancak, halen 18 ya ından büyük olup anne - basının sigortalılı ı nedeniyle sa lık hizmetlerinden yararlanmakta olanların, çalı ma ve evlenme gibi hallerle durumları de i mezse bu hakları sürecek.
- Yeni düzenleme ile aile içinde **ki i ba ı geliri** asgari ücretin üçte birinden az olması nedeniyle genel sa lık sigortası primini ödeme gücü olmayan vatandaşlarımızın primleri Devlet tarafından kar ılanmak suretiyle sa lık hizmetlerinden yaralandırılmaları sa lanmaktadır.
- **18 ya ından küçük** çocuklar, anne veya babalarının sigortalı olup olmadığı na bakılmaksızın genel sa lık sigortası kapsamında olacaklar ve sa lık yardımlarından yararlanacaklardır.
- 1479 Sayılı Kanunda esnaf ve sanatkarlar ile ailelerinin **sa lık yardımlarından** yararlanabilmeleri için hiç prim borcu olmaması gerekmekte iken kanun ile prim ödeme yükümlülükleri, takip eden aydan ba latılmak ve **1 ay** prim borcunu aksatmaları durumunda dahi sa lık yardımlarından yararlanma imkanı getirilmi tir.

- Sa lık hizmetlerinden yararlanabilmek için son bir yıl içerisinde **30 gün** prim ödemi olmak yeterlidir. (Her statü için geçerli bir hüküm) (5510/67.Madde)
- Zorunlu sigortalılı ın sona ermesinden itibaren **10 gün** süre ile genel sa lık sigortasından yaralanılır, bu ki iler sigortalılık niteli ini yitirdikleri tarihten geriye do ru bir yıl içinde **90 gün** zorunlu sigortalılıkları varsa, sigortalılık niteli ini yitirdikleri tarihten itibaren **90 gün** sa lık hizmetlerinden yararlanır.(5510/67. madde)
- Mevcut uygulamada **i sızlık ödene i** ödenen sürelerde sigortalılar hastalık sigortası yardımlarından yararlanmaktadırlar. Kanunda **i sızlık ödene i** ödenen sigortalılar genel sa lık sigortalısı sayılmakta ve bunların bakmakla yükümlü oldu u ki iler de genel sa lık sigortasından yararlanabilme imkanına kavu maktadırlar.
- Sa lık hizmeti sunucularının alabilecekleri fark ücretine sınırlama getirilecektir. Hastaneler, belirlenen fiyatın **%10** ila **%30'** u arasında kadar fark ücreti alabilecek. Kamuya ait sa lık hizmeti sunucuları ise sadece otelcilik hizmeti ve istisnai sa lık hizmetlerinden fark ücreti alabilecek, bunun dı ındaki sa lık hizmetlerinden fark ücreti alamayacaktır.
- SGK ile anla ması olsun veya olmasın **özel hastaneler** acil hallerde hastalara bakmak zorundalar. Anla ma yok diyemezler. Fark ücret talep edemezler. Hizmet bedelini daha sonra SGK'nın belirledi i tarife üzerinden SGK'ya fatura edeceklerdir.
- Ye il Kart uygulaması **01.10.2008** tarihinden itibaren **2 yıl** süre ile daha devam edecek sonrasında kalkıyor. (5510/Geçici 12.Madde)
- BA -KUR'luların sa lık hizmetlerinden yararlanabilmesi için en fazla **60 günlük** borçlarının bulunması halinde bile sa lık imkanlarından yararlanmaları imkanı getiriliyor. kazası, meslek hastalı ı ve acil hallerde borcu olup olmadığı na bakılmayacaktır. (5510/67.Madde)
- Sigortalılar sözleşmeli **kamu ve özel sa lık hizmeti sunucularından** istediklerine müracaat edebileceklerdir. Kaldı ki bugün acil hallerde sözleşme sa lık kurulu larına da gidilebilecektir.
- Aile içindeki ki i ba ına geliri asgari ücretin 1/3' ünden az olanların, vatansızlar ve sı nımacıların, **65 ya veya özürlü aylı ı**, eref aylı ı, vatani hizmet aylı ı, terörle mücadele aylı ı alanların, harp malullerinin, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından bakılan çocukların, köy kurucularının, dünya ve olimpiyat ampionlarının Genel Sa lık Sigortası Primleri devlet tarafından kar ılanır. (5510/60)
- Prim ödeme yükümlüsü oldu u halde sa lık hizmeti sunucusuna ba vurdu u tarih **itibariyle 60 günden** az prim borcu bulunanların sa lık hizmetlerinden yararlanmaması söz konusu de ildir. Ayrıca, **18 ya ını** doldurmamı olan ki iler, tıbben ba kasının bakımına muhtaç olan ki iler, acil haller, i kazası ile meslek hastalı ı halleri, bildiri zorunlu bula ıcı hastalıklar, koruyucu hekimlik hizmetlerinde, analık hallerinde, afet ve sava ta ve grev ve lokavt durumlarında prim borcuna ve prim ödeme gün sayısına bakılmaksızın tedavileri sa lanmaktadır.
- Genel sa lık sigortalısının, sigortalı veya iste e ba lı sigortalı sayılmayan, kendi sigortalılı ı nedeniyle gelir veya aylık ba lanmamı olan;

a. E i,

b. 18 ya ını, lise ve dengi ö renim görmesi halinde 20 ya ını, yüksek ö renim görmesi halinde 25 ya ını doldurmamı ve evli olmayan çocukları ile ya ına bakılmaksızın çalı ma gücünü en az %60 oranında yitirdi i kurum sa lık kurulu tarafından tespit edilen evli olmayan çocukları,

c. Her türlü kazanç ve irattan elde etti i gelirin asgari ücretin net tutarından daha az olan ve di er çocuklarından sa lık yardımı almayan ana ve babası,

Genel sa lık sigortalısının bakmakla yükümlü oldu u ki i olarak kabul edilir.

- Oturma izni almı yabancılar:
Kanunun 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde sayılan mütekebbiyet esası da dikkate alınmak artıyla oturma izni almı yabancı ülke vatandaşlarından yabancı bir ülke

mevzuatı kapsamında sigortalı olmayan ve Kanunun 4'üncü maddesi kapsamında zorunlu sigortalı sayılmayan kişilerden, Türkiye' de toplam bir yıldan fazla süreyle yerleşik olanlar, Türkiye' deki yerleşim süresinin bir yılı geçtiği tarihten itibaren genel sağlık sigortalısı sayılacaktır.

PRİMLERE İLAK N HÜKÜMLER

- **5510** Sayılı Kanunun **4' üncü** maddesinin birinci fıkrasının (**a**) bendi kapsamında sigortalı sayılanlar çalıştırılır; Özel nitelikteki işyeri işverenleri, cari aya ilişkin olarak düzenleyecekleri asıl, ek veya iptal nitelikteki aylık prim ve hizmet belgelerini, en geç belgenin ilişkin olduğu **ayın izleyen ayın 23' ünde**, kuruma gönderecektir. Belgenin gönderilmesi gereken sürenin son gününün resmi tatile rastlaması halinde aylık prim ve hizmet belgesi, son günü izleyen ilk iş günü **saat 23:59'a** kadar kuruma gönderilebilecektir. (**28 Eylül 2008 tarih 27011 sayılı Resmi Gazete, Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair usul ve esaslar Hakkında Tebliğ**)
- Emekli olup **4/a** kapsamında çalıştırılan ve emekli maaşının kesilmemesi yönünde tercihte bulunanlardan **%30 +** kazası oranında SGDP kesilir. Bunun **%7,5'u** işçiye geri kalanı işverene aittir.
- SSK, BA -KUR, EMEKLİ SANDI İş emeklisi olup **4/b** sigortalısı olmayı gerektirecek bir iş yapanların maaşlarından **01.10.2008** tarihinden itibaren **%12** prim kesilir. Bu oran her yıl 1 puan artırılarak **%15'** e kadar çıkarılır. (5510/30. Madde)
- **4/b** kapsamında prim ödeyenlerde basamak sistemine göre değil SSK taban (**638,70 YTL**) ile tavan (**4.151,70 YTL**) arasında istedikleri rakam üzerinden prim ödeyecekler. Prim oranı **%32 +** kazası oranıdır. Yalnız bu kişiler çalıştırdıkları işçilerden en yüksek ücret alan kişinin 30 günlük prime esas kazancından aşağı matrah üzerinden prim ödeyemezler. Eski basamak sistemine göre prim ödeyenler **01.10.2008** ile **31.12.2008** tarihleri arasında SGK'ya hangi rakam üzerinden prim ödeyeceklerini bir dilekçe ile bildirmek zorundadırlar yoksa **01.01.2009'dan** itibaren BA -KUR primi ödedikleri basamağın geliri tutarı üzerinde ödemek zorundalar. (5510/80.Maddesi ve Yönetmelik Geçici Madde7/5)
- Prim oranları; kısa vadeli sigorta kolları primi (iş kazası ve meslek hastalığı): **%1** ile **%6,5** oranları arası (Bu primin tamamını işveren öder), Malullük, aylık, ölüm prim oranı **%20** oranı (**%9 sigortalı, %11'i** işveren hissesi), Genel Sağlık Sigortası **%12,5** (%5'i sigortalı %7,5 işveren hissesi) ancak işveren payına bazı şartlara uymak kaydıyla **01.10.2008'den** itibaren **5 puan indirim** tanınıyor.(devlet karılıyor.) Bu şartlar **prim borcu bulunmamak, primlerini düzenli ödemek, sigortasız işçi çalıştırdığı ile ilgili tespit bulunmamak** gibidir.(5510/81 – l)
- Aylık sigortası prim oranı **%1** sigortalı, **%2** işveren ve **%1** devlet payları şeklindedir.(4447/49. Madde)
- **4/b** kapsamında zorunlu veya isteğe bağlı prim ödeyenler isterlerse en fazla **360 günlük** primlerini peşin ödeyip erken ödeme indirimi alabilirler. (5510/88. Madde)
- İşverenler, ülkemizle sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelere götürdükleri Türk işçileri için işyerinin tehlike derecesine göre **%1 ila 6,5** arasında kısa vadeli sigorta kolları primi ile **%5'i** sigortalı, **%7,5'i** işveren hissesi olmak üzere **%12,5** oranında genel sağlık sigortası primi ödeyeceklerdir. İşçilerin uzun vadeli sigorta kollarına tabi olmayı istemeleri halinde, haklarında isteğe bağlı sigorta hükümleri uygulanacaktır.
- **01.07.2008** tarihinden geçerli olmak üzere **18** yaşından büyük ve **29** yaşından küçük olanlar ile yaş artışı aranmaksızın **18** yaşından büyük kadınlardan; bu maddenin yürürlük tarihinden önceki altı aylık dönemde prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalı olduklarında olması şartıyla, bu maddenin yürürlük tarihinden önceki bir yıllık dönemde işyerine ait prim ve hizmet belgelerinde bildirilen ortalama sigortalı sayısına ilave olarak bu maddenin yürürlük tarihinden itibaren bir yıl içinde işe alınan ve fiilen çalıştırılanlar için; prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin;

a) Birinci yıl için **yüzde yüz**

b) İkinci yıl için **yüzde sekseni**,

- c) Üçüncü yıl için **yüzde altmış**,
d) Dördüncü yıl için **yüzde kırkı**,
e) Beşinci yıl için **yüzde yirmisi**,

sizlik Sigortası Fonundan kar ılanır. (4447/Geçici 7)

- E er i veren, kontenjan fazlası özür lü çalı tırıyor sa, ya da yükümlü olmadıkları halde özür lü çalı tırıyor sa, bu ekilde çalı tırdıkları her bir özür lü için prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait i veren hisselerinin **yüzde ellisi** hazinece kar ılanır.
- BA -KUR yani 4/b kapsamında prim ödemesi gerekti i halde ödemeyenler 01.10.2008 tarihinden itibaren 6 ay içinde talepte bulunup ve kendisine tebli tarihinden itibaren 6 ay içerisinde borçlarını ödememezler ise bir daha 01.10.2008 tarihinden önceki süreleri borçlanamazlar. (5510/Geçici Madde/8)
- veren tarafından sigortalılar için **özel sa lık** sigortalarına ve bireysel emeklilik sistemine ödenen ve aylık toplamı asgari ücretin **%30**'unu geçmeyen özel sa lık sigortası primi ve bireysel emeklilik katkı paylarından SSK primi kesilmez. (5510/80.Madde)
- Sigortalıların i verenleri tarafından geçici görevle yurt dı na gönderilmeleri halinde, bu görevleri yaptıkları sürece, sigortalıların ve i verenlerin sosyal sigortaya ili kin hak ve yükümlülükleri devam eder. Dolayısıyla i veren bu sigortalılar için gerekli primleri ödemeye devam eder.
- Kurumun prim ve di er alacakları ödeme süresinin doldu u tarihi takip eden takvim yılı ba ndan ba layarak on yıllık zamana ımına tabidir. Yönetmelikte defter ve belgelerin muhafaza yükümlülü ü be yildir. Ancak bu belgeleri 10 yıl saklamak gerekecektir.

ORTAK VE ÇE TL HÜKÜMLER / DAR PARA CEZALARI VE FES H HÜKÜMLER

- **01.10.2008** tarihinden itibaren **ilk i e giri** ler de E-bildirge sisteminden verilebilecek. T.C. numarası ile bunların sigorta numaralı T.C. kimlik numaraları olacak.
- dari para cezalarına kar ı itiraz **15 gün** içinde önce kuruma yapılır.. Kuruma itirazi reddedilenler kararın kendilerine tebli tarihinden itibaren **30 gün** içinde yetkili idare mahkemesine ba vurabilir. Kuruma itiraz takibi durdurur. Mahkemeye yapılan itiraz idari para cezasının takip ve tahsilini durdurmaz.(5510/102.Madde)
- Sigortalının **otuz günden az** çalı tı nı gösteren bilgi ve belgelerin Kuruma verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen sürele ait primler Kurumca re' sen tahakkuk ettirilerek tahsil edilecektir. (5510/86)
- Kurumun prim ve di er alacakları süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmi sürenin bitti i tarihten itibaren ilk üç aylık sürede **her bir ay için %3 oranında gecikme cezası** uygulanarak artırılır. Ayrıca, her ay için bulunan tutarlara ödeme süresinin bitti i tarihten ba lamak üzere borç ödeninceye kadar her ay için ayrı ayrı Hazine Müste arlı nca açıklanacak bir önceki aya ait Yeni Türk Lirası cinsinden iskontolu ihraç edilen Devlet iç borçlanma senetlerinin aylık ortalama faizi bile ik bazda uygulanarak gecikme zammı hesaplanır. Ancak, ödemenin yapıldı ı ay için gecikme zammı günlük hesaplanır.
- Kurumun prim ve di er alacaklarının **süresi içinde ödenmemesi** halinde, kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel ki ili i haiz di er i verenlerin irket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzeydeki yönetici ve yetkilileri ile kanuni temsilcileri Kuruma kar ı i verenleri ile birlikte mü tereken ve müteselsilen sorumlu tutulmu lardır. Dolayısıyla, sigorta primlerinin haklı bir neden olmaksızın ödenmemesi halinde, i veren ile birlikte kamu idarelerinin tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri, tüzel ki ili i haiz di er i verenlerin ise irket yönetim kurulu üyeleri de dahil olmak üzere üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri ile kanuni temsilcileri aleyhine icra takibine geçilecektir.
- Aylık Prim ve Hizmet Belgesini i yerinde ilan etmeyen i veren hakkında, aylık asgari ücretin iki katı tutarında dari para cezası uygulanır.

KANUNU'NA L K N HÜKÜMLER

- 5763 Sayılı kanun ile **50** veya daha fazla i ç i çalı tıranı verenlerin terör ma duru ve eski hükümlü çalı tırma zorunlulu u kaldırılmış tır. Bunların **%3** özürü çalı tırma yükümlülü ü devam etmektedir. (4857/30)
- Bu kanunla **ücretlerin bankalar vasıtasıyla ödenmesi** öngörülerek, Kuruma da bankalardan bilgi ve belge isteme hakkı getirilmiştir. Bu durumda, i verenlerin çalı tırdıkları i çilerin prime esas kazançlarını oldu undan daha az göstermeleri imkanı ortadan kalkacaktır.
- Kıdem tazminatı için bir fon henüz kurulmadı. 4857 sayılı Kanunu' nun 120 ve geçici 6. maddesi gere i "Kıdem tazminatı için bir kıdem tazminatı fonu kurulur. Kıdem tazminatı fonuna ili kin Kanunun yürürlü e girece i tarihe kadar i çilerin kıdemleri için 1475 sayılı Kanunu'nun 14. maddesi hükümlerine göre kıdem tazminatı hakları saklıdır." Hükümünü içeren yasal düzenlemede bir de i iklik olmamı tır. Di er bir ifadeyle kıdem tazminatına ili kin eski uygulama devam ediyor.
- e iadede i veren i çinin ba vurusuna ra men i e ba latmaz ise ihbar ve kıdem tazminatı dı nda i çiyeye **en az 4** veya **en çok 8 aylık** ücreti tutarında tazminat ödemekle yükümlüdür.
- veren hafta tatilinde çalı ma talebini kabul etmeyen i çiyi haklı nedenle de tazminatsız olarak i ten çıkarmayaca ı gibi geçerli nedenle de çıkarmaz. Kanunun emredici nitelikte bu hükümünün aksinin sözle melerle dahi kararla tırılması mümkün de ildir. Bir ba ka deyi le i veren i çisine **hafta tatili** vermek zorundadır. Hafta tatilinde çalı tı ının ispatı i çiyeye aittir. Hafta da bir gün izin kullandırdı ının ve/veya ücretinin ödendi i ise ispatı ise i verene aittir. (4857/44)
- ç i i yeri ilgili bir suçtan dolayı tutuklanmı örne in; **yerinde arkada ı ile kavga etmi** ve arkadaşını yaralamı , cezasını ertelenmeyen, yedi günden fazla hapisle cezalandırılmış ise Kanunu' nun, 25/II. Maddesi gere i i sözle mesi son bulacak ve kıdem tazminatına hak kazanmayacaktır. verenin i yeri ile ilgili bir suçtan tutuklanan i çiyi derhal i ten çıkarabilecektir. Önel süresini beklemesine gerek yoktur.
- yeri ile ilgisi bulunmayan bir suçtan i çinin **gözüne alınması** veya tutuklanması durumunda, yukarıda belirtilen bildirim süreleri kadar bir zaman geçmi ve i ç i ine dönmemi se i veren bu sürenin sonunda i çinin i ten çıkı ını verebilecektir. yeri ile ilgisi bulunmayan bir suçtan tutuklanması nedeniyle i sözle mesi feshedilen i çinin bir yıldan fazla hizmetinin olması halinde kıdem tazminatı ödenecektir. çiyeye ihbar tazminatı ödenmeyecektir.
- Kötü niyet tazminatı i verenin **fesih hakkını i çiyeye zarar vermek** amacıyla kullanmasının bir yaptırımıdır. veren i sözle mesinin bildirim artına uymaksızın sona erdirmi ise kötü niyet tazminatı yanında ayrıca bildirim süresine ili kin ücret tutarında bir (ihbar) tazminat daha ödeyecektir. Di er bir ifadeyle ihbar tazminatı ödenmemi se kötü niyet tazminatı ihbar süresinin dört katı olarak ödenecektir.
- Hamilelik gerekçesiyle kadın i çinin i ten çıkarılması ayrımcılıktır ve i verenin e it davranma ilkesine de aykırılık te kil eder. Kanunu, e it davranma ilkesine aykırılı a para cezası ile yaptırım getirmi tır. **Hamilelik gerekçesiyle i sözle mesi sona erdirilen** i ç i i güvencesi hükümlerinden ancak; altı aylık kıdemi olması ve i yerinde otuz veya daha fazla i ç i çalı ması ko ulu ile yararlanır. Hamilelik gerekçesiyle i sözle mesi sona erdirilen i ç i i güvencesi hükümlerinden yararlanacak artlara haiz de ilse yani, altı aylık kıdemi yoksa veya i yerinde otuz ve üzerinde i ç i çalı mıyorsa di er hakları dı nda kötü niyet tazminatına da hak kazanacaktır. (4857/5)
- ç i alımında **Ek-1** i ç i bildirim listesini, i ç i çıkartılması halinde ise **Ek-2** i ç i bildirim listesini izleyen ayın 15'ine kadar Çalı ma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı na bildirme zorunlulu u devam ediyor. Yeni bir yasal düzenleme yapılmadı. **08.02.2008** tarihinden sonra; Bildirim yükümlülü üne uymayan, yani i ç i alımında Ek-1 i ç i bildirim listesini, i ç i çıkartılması halinde ise Ek- 2 i ç i bildirim listesini izleyen ayın 15'ine kadar Çalı ma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı na bildirmeyen i verenler hakkında her i ç i için **150 YTL** para cezası uygulanmaktadır.
- **ten ayrılan i çiyeye** i veren tarafından i inin çe idinin ne oldu unun ve süresini gösteren bir belge verilmesi zorunludur. Çalı ma Belgesi hukuken geçerli bir ehliyet niteli inde olmayıp

bonservis niteliindedir. Çalışma Belgesi iki suret düzenlenir i ç i bir suretini aldı na dair not dü erek imzalar ya da Çalışma Belgesinin verildi ine dair i veren ve i ç i tarafından imzalı bir tutanak düzenlenir. (4857/28)

- **Ulusal Bayram ve genel tatil günleri**, 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda belirtilmi tir. Bir takvim **yılı içerisinde 13,5 gün Ulusal Bayram** ve genel tatil günü vardır. Ulusal bayram ve genel tatil olarak kabul edilen günlerde i ç ilere, i veren tarafından bir i kar ılı olmaksızın bir gündelik tutarında ücret ödenir. Tatil yapmayarak çalı ırlarsa ayrıca çalı ılan her gün için bir günlük ücreti ödenir. Bu ücrete genel tatil ücreti denir.

http://www.apakymm.com/talha_apak_sgk1.htm